

Varje vecka får vi frågor från oroliga djurägare som rör avlivning. Hur det går till och när det är dags för deras älskade sällskapsdjur.

Det låter hemskt att behöva avliva ett sällskapsdjur men ibland har man inget val. Djuret kan vara svårt sjukt utan hopp om att bli bra och det kanske lider svårt. Då är det bra att man har möjligheten att förkorta detta lidande.

Svårt beslut

Även om det i vissa fall är uppenbart att det är dags så tvekar många. Hur svårt är då inte beslutet när lidandet inte är lika uppenbart för ägaren.

I de fall vi tillfrågas så försöker vi ta upp en diskussion med ägaren där vi talar om hur vi ser på läget. Hur stort lidandet är just nu. Vad vi ser för framtidsutsikter med den kunskap om djurets problem vi har nu. Vilka ytterligare undersökningsmöjligheter man kan tänka sig om man vill gå vidare och ta reda på mer. Vilka utsikterna är att med hjälp av dessa hitta en behandling som väsentligt kan hjälpa djuret och lindra dess lidande.

Ett verkligt fall

Nyligen hade vi en mycket rar tik som opererats för juvertumörer. En stor operation där vi tog bort all juervävnad på ena kroppshalvan. Hon hade en mycket elak tumör, visade det sig, och utsikterna efter operationen var inte de bästa. Ändå hoppas man förstås att vi skulle ha hunnit ta bort tumörerna innan de hunnit sprida sig. Före operationen kontrollerade vi att det då inte fanns någon spridning till lungorna.

Positivt länge efter operation

Det hade gått drygt ett halvår sedan operationen. Vid kontrollerna efter hade vi inte kunnat känna några nya tumörer i det opererade området och tiken mådde prima.

Helt plötsligt märkte ägaren en dag att tiken inte längre mådde bra. Hon hade svårt att resa sig när hon hade legat och tycktes ha ont i benen. Trots behandling blev hon sämre och fick snart andnöd. När vi röntgade hennes lungor upptäckte vi att hon hade fått mycket vätska i lungsäcken, förmodligen orsakat av dottersvulster i lungorna.

Tungt beslut

Även om ägaren älskade sin hund högt så var troligen inte beslutet att låta henne somna in särskilt svårt att fatta. Det var alldeles säkert tungt och mycket sorgligt men det fanns inte mycket att välja på. För ägaren var det viktigast att hunden inte skulle behöva lida längre när utsikterna om en framgångsrik behandling inte längre var rimliga. Även om ägaren säkert saknar sin kompis väldigt mycket så tror jag att det känns rätt att ha fattat beslutet.

Svårare vid långsamt förlopp

I detta fall var det kanske lätt att se lidandet eftersom det kom så snabbt. Betydligt svårare är det att avgöra när lidandet blivit för stort om problemen långsamt blivit större och större eller fler och fler. Var drar man gränsen? Vi har inget standardsvar på frågan. Varje sådan situation är speciell. Varje fall måste bedömas för sig.

Ett visst lidande är acceptabelt

Ibland hör man folk säga att djur inte skall behöva lida. Och nog håller vi med eller hur?

Men ett visst lidande måste man kunna acceptera. Annars kan vi inte operera eller behandla över huvud taget. Det måste finnas en rimlig chans att lidandet skall kunna upphöra eller komma ner till en låg nivå och att man försöker begränsa lidandet medan det pågår.

Om lidandet leder till en förbättring för djuret så småningom, som t.ex. vid en

operation, så måste man inse att ett visst lidande kan vara acceptabelt. På samma sätt är ett övergående lidande, som t.ex. efter en skada, oftast är acceptabel.

Djurägarens ansvar

Det är alltså inte alltid så lätt att dra gränsen för när det är dags att låta avliva ett djur. Man måste se till djurets väl och inte i första hand till djurägarens.

Då och då träffar vi på djurägare som inte vill inse vilket orimligt lidande deras djur drabbats av. Det är förmodligen för svårt för dem att skiljas från sin vän. De saknar för tillfället det mod som krävs för att fatta avlivningsbeslutet.

Vi veterinärer kan inte bestämma när det är dags annat än i några få sällsynta fall. Vi kan råda och komma med våra synpunkter. Vi kan försöka att påverka så att ägaren ser vad vi ser. Men vi kan inte ta över ansvaret och bestämma. Det är djurägarens ansvar.

Hur går det då till?

När ägaren väl har fattat det mycket jobbiga beslutet att det är dags att ta bort hunden eller katten så försöker vi att ordna en tid för det så fort som möjligt. Det är inte roligt att behöva gå och vänta flera dagar.

Väl på kliniken så får djuret en lugnande spruta. Den tar ca en kvart på sig att verka. Under tiden får ägaren och djuret sitta i ett avskilt rum. Den lugnande sprutan får djuret för att det senare skall somna in lugnt. Väntan på att det lugnande medlet skall verka innebär också att ägaren får tid att ställa in sig mentalt på vad som skall ske.

När den lugnande sprutan har hunnit verka så ger vi en överdos av ett sömnmedel direkt i ett blodkärl och hunden eller katten somnar bort på mycket kort tid. Det är inte förknippat med någon smärta eller några andra otäcka effekter för djuret. Hunden eller katten somnar och sövs så djupt att hjärnan helt upphör att fungera. Andning

och hjärtverksamhet upphör utan att djuret känner något obehag.

Det går lugnt och värdigt till men viss är det tragiskt och något som både vi och ägaren till djuret helst skulle slippa.

Vad händer med kroppen

De flesta djurkliniker och djursjukhus kan erbjuda hjälp med omhändertagande av kroppen. På Veterinärhuset kan vi erbjuda flera alternativ på hur det skall ske. Det vanligaste är att djurägaren väljer att få kroppen begravd på kommunens begravningsplats för sällskapsdjur i Sörsjö. En del vill ha kroppen kremerad. För kremering anlitar vi en kremeringsanläggning för djur i Halland. De kan också ordna så att djurägaren för askan av sitt djur tillbaka. I så fall måste kroppen kremeras separat.

Nästan alla djurägare funderar någon gång över de frågor som veterinärspalten behandlar idag. Vi hoppas att vi har hjälpt till att skapa klarhet i hur det går till att komma fram till beslutet och hur sedan själva avlivningen går till.